

# Andrew Salmon/Asia Times: Proč Východ zvládl pandemii mnohem lépe než Západ?

- CZ24 News | 24. května 2020

SVĚT: Neúspěch západních zemí v pandemii je zřejmý přes disparitu statistických čísel. Kde se stala chyba a které faktory ovlivnily odlišné dopady na Západě a na Východě?

Andrew Salmon pro *Asia Times* rozsáhle rozebírá důvody, proč východní Asie (či obecněji Východ) zvládla a zadržela pandemii mnohem lépe než Západ, jak ukazují téměř všechny metriky. Přinášíme výtah z první části jeho analýzy. V této první části rozebírá autor sociální zvyky, vazby na autoritu i zkušenosti s epidemiemi. V druhé části pak politické aspekty, geografickou integraci, počasí, klima i kapacitu zpracovatelského průmyslu.

Snad nejpodivnější trend, který je v hodnocení pandemie pozorovatelný, je obrovský rozdíl mezi východní Asií a Západem, když se analyzuje dopad koronaviru. Je nemožné to nevidět – ať už v případě počtu nakažených nebo u smrtelnosti. Východní Asie, tedy Čína, Japonsko, Jižní Korea, Tchaj-wan a Vietnam, si vedly podstatně lépe než si vedl Západ, píše Salmon.

## **Disparita ve zvládání pandemie**

Na rozdíl od infekčních emocí, které jinak běžně zanechávají největší úmrtnost v rozvojovém světě, koronavirus způsobil největší povyk v bohatém světě. Na jedné straně disparity se ocitá Evropa a Severní Amerika a na druhé pak „sino-Asie.“ To jsou ale také tři hlavní zóny ekonomické aktivity.

Disparita mezi zvládáním pandemie je obrovská. Metriky jsou ale k analýze nelehké, protože existuje obrovské množství proměnných.

Třeba otázka governance neboli kvality vládnutí: Na Východě jsou autoritářská Čína a Vietnam, ale také demokratické Japonsko či Jižní Korea.

Dále pak politické reakce: Na Západě se lišily země od země, dokonce i v případě údajné jednotné EU nebo uvnitř USA. Především ale nemají žádné dvě země stejnou demografii či zdravotní systémy. Jistě existuje diskrepance v datech kvůli rozdílům v testovacích režimech či v metodách přisuzování úmrtí koronaviru atd.

Nicméně i zběžný pohled na čísla ukazuje na silný makro trend. Východní Asie dokázala přizpůsobit svůj pandemický management podstatně lépe než Západ. Je to vidět na všech klíčových metrikách a s velikánským odstupem.

Seznam hlavních deseti zemí s nejvíce nakaženými podle dat shromážděných Univerzitou Johna Hopkinse je velký budiček pro vlivné a bohaté země Západu. Na první místě jsou USA, Velká Británie je třetí, Španělsko a Itálie následují, v první desítce je i Francie a Německo.

Virus má počátky ve východní Asii, ale žádná ze zemí tohoto regionu není v top deset. Nejlidnatější země na světě, Čína, je na 11. místě. Rozdíly mezi Východem a Západem v úmrtnosti jsou ještě větší.

Čína s populací 1,3 miliardy lidí vykázala přes 4600 mrtvých. Japonsko 678 (s populací 126 milionů) a Jižní Korea 260 lidí s populací 51 milionů. Ve Vietnamu nebylo registrováno žádné úmrtí.

Na Západě je situace jiná, píše Salmon. USA mají 328 milionů lidí, zemřelo jich 84 118. Velká Británie 66 milionů, zemřelo zde přes 33 000 lidí. Itálie má populaci 60 milionů lidí, zemřelo jich přes 31 000, ve Španělsku, které má 47 milionů lidí jich zemřelo přes 27 000. (*pozn red.: čísla odpovídají době psaní článku, aktuální čísla hledejte [zde](#)*).

A Německo má 83 milionů lidí a zemřelo skoro 8000 osob. Takže Německo, výborné v západním srovnání, má skoro dvojnásobek mrtvých vůči Číně.

Další metrika, úmrtí na milion obyvatel a tentokrát z jiného zdroje, včetně dat WHO. Španělsko má 580 úmrtí na milion obyvatel, Itálie 515. Velká Británie 499. V Japonsku je to 5,4, v Číně 3,3, ve Vietnamu nula.

Jistě, čínská data jsou často zpochybňována – těmi, co jsou napravo. Japonská čísla zase těmi, co jsou nalevo. Nicméně, jak Salmon upozorňuje, jejich výsledky jsou v souladu s trendy v celé jihovýchodní Asii.

Východní Asie má velká města, vysokou hustotu obyvatelstva a kulturně se jídlo sdílí. Západní země jsou rozvinuté, prosperující, stejně jako Japonsko či Jižní Korea. Čína i Vietnam bohatnou, ale stále zaostávají z hlediska HDP na hlavu.

## Příčiny (ne)úspěchu?

Takže, co udělal Východ dobře a Západ špatně?

Například věk je považován jako rizikový faktor v případě nemoci COVID-19. Často se říká, že Itálie trpěla tolik kvůli své demografii, má druhou nejstarší populaci na světě. Jenže Japonsko má vůbec nejstarší populaci na světě a jeho úmrtnost je 45 x nižší než v Itálii. Srovnatelná jsou pak i čísla obou zemí v případě starších osob, které žijí doma (a ne v ústavech).

Dalším faktorem je to, jak se šíří koronavirus: létání a kontakt. Když přijde na tyto dva faktory, pak zvyky východní Asie poráží Západ.

Ve východní Asii je velké znečištění a těžké chřipky, takže nošení roušek je naprosto běžný zvyk. Roušky jsou běžně dostupné. V Jižní Koreji si lidé nasadili roušky, i když jim to nikdo neporučil. Navíc zvyky ve východní Asii zahrnují uklánění se. Západ se líbá, objímá a potřásá rukama. Ve východní Asii je sociální distanc součástí kultury.

Potom je tu strava jako další faktor. Ve východní Asii je obezita podstatně menší než na Západě.

Vztah k autoritě a komunitě mohou být poněkud mlhavé koncepty, ale východní Asie má výhody v kombinaci politiky a kultury. V Číně a Vietnamu je to pevná ruka vlády, v dalších zemích jsou zkušenosti s diktátorskými režimy. Nicméně je tu širší okolnost, kultura. Konfuciánská kultura kolektivismu a skupinové identity doprovázené vysokou etickou homogenitou. I když politika v autoritářských zemích má vrch nad kulturou, i tak mohou kulturní faktory přispět k uvědomění v demokratických státech Asie. Je to vidět na dalších případech, které Salmon uvádí, jako jsou nízká pouliční kriminalita nebo akceptování ekonomického dirigismu. Nákaza je vnímána jako problém celé komunity, ne jednotlivce.

Lidé ve východní Asii proto více reagují na pravidla než individualističtí Západané. Dokonce i v Jižní Koreji, která má protestní kulturu, je násilí výjimečné. V Číně je stát jako rodina. Když otec nařídí, pak ostatní poslechnou.

Fragmentace společnosti je dobře vidět v pochodech ozbrojených Američanů, kteří vzdorují karanténě, píše Salmon. V New Yorku byli lidé v parcích, když nákaza vypukla. Něco takového je v Číně či Vietnamu nemožné. I v Japonsku se lidé vyhýbali velkým shromážděním a ukázněně nosili roušky.

Pak je tu i faktor upřednostnění společnosti před jednotlivcem, což se projevuje i na právech na soukromí týkajících se stopování kontaktů. Ve východní Asii je digitalizace silná a úroveň špičková. V Číně je přítomen také faktor „státu dohlázele.“ Nicméně rovněž v demokratických zemích nebyl odpor vůči tomu využívat data z mobilních telefonů.

## **Zkušenosti měly význam**

Na Západě jsou ale velké kulturní bariéry při používání osobních dat, hlavně v USA. Jeden z významných epidemiologů si z toho zoufá. Když navrhoval, aby USA přejaly korejský systém, bylo mu řečeno: tahle autoritářská opatření by tu nefungovala. Epidemiolog Strickland na to říká, že když nevádí dávat data velkým korporacím, tak proč by to mělo vadit vládě?

Rozdíly ve zkušenosti sehrávají svoji úlohu. Všechny země východní Asie si pamatují válku na svém území. Západ už dlouho ne. Země, které trpěly ve druhé světové válce jako Polsko, zvládly pandemii lépe než Británie. Podle Salmona může hrát roli „velitelský“ faktor – ve válce posloucháme velitele, v pandemii autority.

Salmon uvádí další názor, který tvrdí, že země, které jsou dobré v národní bezpečnosti, jsou dobré v managementu pandemii – proto Čína, proto Korea, proto Izrael. Ale co USA? Spojené státy by si měly vést dobře, jenže prezident odstranil Centrum pro kontrolu onemocnění na druhou kolej. Jinak by si podle Salmona vedly lépe.

Je také třeba vnímat, že země východní Asie mají nedávné zkušenosti s respiračními onemocněními SARS a MERS. Tato příprava se jim hodila.

V Jižní Koreji na začátku vypuknutí nákazy, jak autor zjistil, byli připraveni a nebáli se, a to díky zkušenosti z minula. Při pandemii MERS dostala vláda v Jižní Koreji možnost dostat se k soukromým datům z mobilu ohledně polohy i k údajům z kreditních karet. Tím se usnadnilo trasování, což zásadně přispělo k úspěchu země.